

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vodík: Zdroj energie budoucnosti z pohledu českého práva

Vodíkové technologie v energetice a průmyslu zažívají boom na mezinárodní i české úrovni. K jejich rozvoji významně přispívá také cíl Evropské unie stát se klimaticky neutrálním kontinentem do roku 2050. Vznikající projekty vytvářejí mnoho investičních příležitostí. Jaká je aktuální situace v České republice z pohledu připravenosti právního řádu na jejich implementaci?

Výchozí kontext

V návaznosti na Zelenou dohodu pro Evropu z roku 2019^[1] vydala Evropská komise v roce 2020 Vodíkovou strategii pro klimaticky neutrální Evropu^[2], kterou projednal Evropský parlament v květnu 2021.^[3] Evropská vodíková strategie mj. zdůrazňuje důležitost produkce zeleného vodíku, připouští dočasnou podporu modrého vodíku v zájmu rozvoje vodíkového hospodářství a efektivně zavrhuje černý/šedý vodík.^[4]

V českém prostředí se rozvoji vodíkového hospodářství od roku 2007 věnuje Česká vodíková technologická platforma založená na základě iniciativy Ministerstva průmyslu a obchodu. Díky rozvinutému chemickému průmyslu již v současnosti probíhá v České republice značná produkce vodíku. Z drtivé většiny se však jedná povahově o černý/šedý vodík. Transformace výroby vodíku s výstupem na zeleného či modrého vodíku bude v českém prostředí nelehký úkol. Odborná veřejnost^[5] se domnívá, že výroba zeleného vodíku v České republice může být negativně ovlivněna nepříznivými geografickými podmínkami (mírnější vítr a slunečný svit). Výroba modrého vodíku z fosilních paliv se zachycováním CO₂ může být stížena nedostatkem vhodných lokalit ke skladování zachyceného CO₂. Výroba modrého vodíku pomocí elektrolýzy vody za využití elektřiny s nízkou uhlíkovou stopou, např. jaderné, se tak jeví jako reálná budoucí varianta. Očekává se, že české vodíkové hospodářství bude prvotně zaměřeno na nákladní a autobusovou dopravu a na rozšiřování sítě vodíkových plnicích stanic. Následně by mělo dojít k implementaci nízkouhlíkového vodíku v chemickém a těžkém průmyslu a energetice. Jedním z ultimativních cílů je i využití vodíku v domácnostech místo zemního plynu. S rostoucí tuzemskou i zahraniční spotřebou současně bude současně potřeba rozvíjet možnosti přepravy vodíku na českém území, např. za využití existující plynárenské soustavy či výstavbě nových vodíkových plynovodů.

Ve světle výše uvedeného lze předpokládat, že relevantní developerské projekty na území České republiky se budou ze začátku převážně týkat nákladní dopravy a výstavby vodíkové infrastruktury, zejména elektrolyzérů, plnicích stanic a vodíkových přepravních cest.

Současný právní stav

Český regulatorní rámec upravující otázky související s vodíkem je dlouhodobě nedostatečný a fragmentován do dílčích právních předpisů, které se týkají převážně pouze využití vodíku jako paliva v dopravě. Nedostatky jsou patrné zejména při srovnání stávající české právní úpravy se sousedními zeměmi. Tato skutečnost může představovat bariéru pro investory a developery vodíkových projektů v České republice, zejména těch infrastrukturních. Níže uvádíme přehled vybraných klíčových právních předpisů:

- i. Energetický zákon: vodík nespadá pod definici plynu ve smyslu platného energetického zákona.[6] Na vodík se tak na první pohled výslovně energetický zákon ani navazující podzákonné předpisy nevztahují. Energetický zákon však upravuje klíčové otázky plynárenství, včetně výroby, přepravy, distribuce a obchodu s plynem. Vyplývající právní nejistota negativně ovlivňuje zejména infrastrukturní vodíkové projekty.
- ii. Zákon o pohonných hmotách: vodík je začleněn pod definici alternativního paliva ve smyslu platného zákona o pohonných hmotách.[7] Tato skutečnost však efektivně nepřináší žádné rozdíly a vodík jako alternativní palivo ultimativně patří pod definici pohonné hmoty ve smyslu daného zákona. Na prodej a výdej vodíku jako pohonné hmoty, registraci distributorů, evidenci čerpacích stanic apod. se tak vztahují stejná pravidla jako na tradiční pohonné hmoty.
- iii. Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů: vodík aktuálně není předmětem uvedené daně upravené zákonem o stabilizaci veřejného rozpočtu. Daň se vztahuje na konkrétní kódy nomenklatury (zejména zemní plyn), mezi které vodík není zařazen.[8]
- iv. Silniční daň: z ustanovení zákona o silniční dani[9] lze dovodit, že vodíkové vozidlo (a) podléhá silniční dani, pokud je vodík používán jako pohonná hmota; a (b) nepodléhá silniční dani, pokud je vodík používán jako palivový článek pro elektrický pohon.
- v. Zákon o podporovaných zdrojích energie: s účinností od 1. ledna 2023 bude stávající konstrukce záruky původu elektřiny nahrazena zárukou původu energie, kterou bude možné vydat i na vodík. Záruka původu vodíku se pak bude vydávat na množství vodíku, které bylo výrobcem vodíku vyrobeno a dodáno v České republice.[10] Očekává se, že záruky původu budou sehrávat důležitou roli při obchodování s vodíkem.
- vi. Zákon o ochraně ovzduší: dodavatelům motorového benzínu/nafty bylo v roce 2018[11] umožněno splnit jejich povinnost snížit emise skleníkových plynů z jimi dodaných pohonných hmot i prostřednictvím prodejem vodíku pro dopravní účely.[12]
- vii. Zákon o pozemních komunikacích: vodíkové vozidlo je osvobozeno od povinnosti pořízení dálniční známky ve smyslu daného zákona.[13]
- viii. Zákon o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích: vodíkovému vozidlu lze přidělit registrační značku elektrického vozidla začínající na „EL“.[14]

Vodíková strategie České republiky

Usnesením z 26. července 2021 schválila vláda České republiky Vodíkovou strategii České republiky („**Vodíková strategie**“).[15] Vláda v usnesení mj. uložila členům vlády zohledňovat Vodíkovou strategii při zpracování rezortních strategických dokumentů a při nastavení veřejné podpory a podílet se na zabezpečení realizace cílů ve smyslu Vodíkové strategie.

Vodíková strategie v současnosti představuje klíčový koncepční dokument o implementaci vodíkového hospodářství v České republice. Jejími strategickými cíli jsou redukce emisí skleníkových plynů a podpora hospodářského růstu. Vodíková strategie zejména analyzuje aktuální stav a předpokládaný budoucí vývoj výroby, využití, dopravy a skladování nízkouhlíkového vodíku v České republice až do roku 2050. Předpokládá se, že Vodíková strategie bude pravidelně aktualizována, a to minimálně ve tříletém cyklu.

Vodíková strategie identifikuje několik nedostatků stávající české právní úpravy. Jde zejména o kritiku energetického zákona (obdobně jak je uvedeno výše), dále např. absenci bezpečnostních předpisů a potřebu harmonizace národních právních předpisů s předpisy sousedních zemí. Vodíková strategie obsahuje karty úkolů, které rámcově vymezují i doporučené legislativní změny a odpovědné orgány k provedení změn. Ve většině případů jde o odpovědnost Ministerstva průmyslu a obchodu.

Dopady do praxe

Rozvoj vodíkového hospodářství v České republice přináší mnoho příležitostí. Pro podnikatele jsou připraveny různé formy veřejných podpor v rádech miliard Kč na evropské[16] i národní úrovni[17]. Na významu nabírají i platformy propojující jednotlivé vodíkové projekty.[18] Na území České republiky již probíhají práce na několika významných projektech, např. od ORLEN Unipetrol (projekt Hydrogen Eagle), DEVINN (projekt H2Base) a BIOWAY (projekt Black Horse).

S ohledem na výše uvedenou komplexní problematiku je pro investory a developery vodíkových projektů takřka nezbytné angažovat zkušené právní a další poradce, zejména pro adekvátní strukturování a realizaci projektu v českém prostředí. Ve světle očekávaných budoucích změn právních předpisů je rovněž potřeba monitorovat legislativní vývoj, včasně reagovat a v případě potřeby se i preventivně zapojit do veřejných konzultací.

Mgr. Maroš Podstavek
Senior Associate

TaylorWessing

[TaylorWessing e|n|w|c advokáti v.o.s.](#)

U Prašné brány 1078/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 819 216
e-mail: m.podstavek@taylorwessing.com

(Poznámka: Tento článek navazuje na publikaci Hydrogen - Energy Source of the Future, kterou připravila mezinárodní advokátní kancelář Taylor Wessing. Více [zde](#).)

[1] Sdělení Evropské komise z 11.12.2019, sp. zn. COM(2019) 640 final.

[2] Sdělení Evropské komise z 8.7.2020, sp. zn. COM(2020) 301 final.

[3] Usnesení Evropského parlamentu z 19.5.2021, sp. zn. P9_TA(2021)0241.

[4] Na české úrovni dosud neexistuje zákonná klasifikace vodíku založená na emisní náročnosti výroby vodíku. Pro účely článku proto vycházíme s následujícími předpoklady: (i) zelený vodík je vyroben elektrolýzou vody, přičemž bude-li v procesu použita výlučně energie z obnovitelných

zdrojů, považuje se vyprodukovaný vodík za bezemisní; (ii) černý/ šedý vodík je vyroben z fosilních paliv, např. zemního plynu, přičemž v procesu výroby vodíku je vypouštěn do ovzduší CO₂; (iii) modrý vodík je vyroben z fosilních paliv, přičemž v procesu výroby vodíku je buď zachycen a ukládán CO₂, tzn. nedochází k vypuštění CO₂ do ovzduší, nebo je vodík vyroben např. elektrolýzou vody za použití emisně zatížené elektřiny.

[5] Viz např. závěry ve Vodíkové strategii České republiky (jak je specifikována dále v textu).

[6] § 2 odst. 2 písm. b) bod 9. zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[7] § 2 písm. b) zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[8] Čl. LXXII zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

[9] § 3 písm. f) zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů.

[10] Část první čl. I bod 133 a násl. zákona č. 382/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[11] Zákon č. 172/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.

[12] § 20 odst. 2) písm. d) zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.

[13] § 20a odst. 1 písm. o) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

[14] § 7b odst. 6 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

[15] Usnesení vlády České republiky z 26. července 2021, č. 696, o Vodíkové strategii České republiky.

[16] Viz např. Clean Hydrogen Partnership či Important Projects of Common European Interest (IPCEI) zaměřené na oblast inovací a infrastruktury v zájmu zelené a digitalizované ekonomiky.

[17] Viz např. programy Technologické agentury ČR zaměřené na modernizaci energetického či dopravního sektoru.

[18] Viz např. European Clean Hydrogen Alliance, konference European Hydrogen Week apod.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)